

KVVY

Pirkanmaan haja-apu -hankkeen jätevesineuvonta vuonna 2015

Loppuraportti

Satu Heino 2016

Tekijä	KVVY ry, Satu Heino
Otsikko	Pirkanmaan haja-apu -hankkeen jätevesineuvonta 2015, loppuraportti
Hankeaika	1.3.2015-31.3.2016
Hankealue	Pirkanmaa
Rahoitus	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

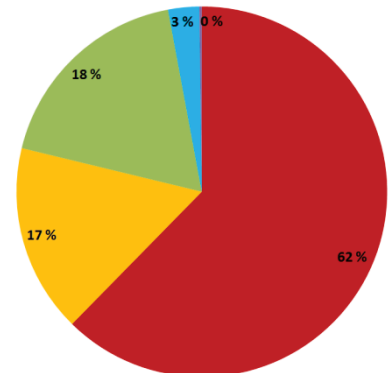
Tiivistelmä

Pirkanmaan haja-apu 2015 oli Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen (KVVY ry) toteuttama kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan hanke. Hanke oli jatkoa vuodesta 2008 alkaen tehdyille neuvontatyölle. Hanke rahoitti Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristöministeriön haja-asutuksen jätevesineuvontamäärärahoista. Hanke toteutettiin ajalla 1.3.2015-31.3.2016.

Jätevesineuvontakäynnit suunnattiin kuntien osoittamille alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin asukkaille kirjeitse. Neuvontakäyntejä tehtiin kaikkiaan 12 eri kunnassa. Käyntiä tarjottiin 1783 kiinteistölle, joista 994 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan. Koko hankkeen rahoituspäätöksen mukainen neuvontakäyntitavoite oli 700 käyntiä. Kiinteistökäyntien lisäksi puhelimitse neuvottiin 253 asukasta ja järjestettiin yksi neuvontatilaisuus, jossa oli paikalla 25 asukasta. Lisäksi hanke oli syksyllä mukana kolmessa Pirkanmaan ELY-keskuksen järjestämässä tilaisuudessa ja esitteli jätevesineuvontaa KVVY:n avoimien ovien päivässä joulukuussa. Tilaisuuksilla tavoitettiin yhteensä 339 henkilöä.

Käydyistä kiinteistöistä 924 oli vakituisesti asuttuja, 45 ympärivuotisessa käytössä olevia loma-asuntoja, 16 kesäasuntoja ja 9 muita kohteita. Koska muiden kuin vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen määrät olivat suhteellisen pieniä, tässä raportissa tarkastellaan pääasiassa vakituisia asuntoja.

Vakituisilla asunnoilla vessavedet käsiteltiin yleisimmin pelkästään saostussäiliöissä tai imeyttämällä maahan. Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 62 prosenttia vakituisten asuntojen 924 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii saneerausta. 17 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 18 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 3 prosenttia arvioituista järjestelmistä.

Pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmiä oli 211 kiinteistöllä. Lisäksi 25 kiinteistöllä pesuvesien määrä oli vähäinen. Yleisimmin pesuedet käsiteltiin pelkästään saostussäiliöissä tai imeyttämällä maahan. Nykymuotoinen maaperäkäsittely pesuvesille oli 41 prosentilla kiinteistöistä ja pesuvesisuodatin vain 5 kiinteistöllä. Pesuvesien käsittelyjärjestelmistä puolet vaatii kokonaan uusimista ja 20 prosenttia pieniä parannuksia.

Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista joko kaikkien jätevesien käsittelyyn (32%) tai pelkästään pesuvesien käsittelyyn (19%). Laitepuhdistamoa suositeltiin 8 prosentille kiinteistöistä ja umpisäiliötä 16 prosentille kiinteistöistä. Pesuvesisuodatinta ehdotettiin 16 prosentissa tapauksista ja suosituksista 9 prosenttia koski vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Asukkaat antoivat positiivista palautetta neuvonnan maksuttomuudesta ja puolueettomuudesta. Neuvonta vahvisti monen asukkaan ajatuksia siitä, mikä olisi kiinteistölle sopiva järjestelmä ja kuinka saneeraus kannattaisi toteuttaa. Lisäksi asukkaille oli epäselvää, mistä tulisi lähteä liikkeelle ja siltä osin neuvonta selkeytti asioita. Neuvontakäynnit osoittautuivat tarpeelliseksi myös järjestelmän jo uusineilla kiinteistöillä. Rakentamisvirheiden lisäksi järjestelmän seuranta ja hoitotoimet oli usein laiminlyöty.

Yli puolet tarkastetuista vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä oli yli 25 vuotta vanhoja. Kiinteistökäynneillä olikin nähtävissä, että saneeraustoimia väistämättä tarvitaan elinkaarensa loppupäässä oleviin järjestelmiin. Asukkaat kaipaisivat kiireesti selkeää viestiä siitä, mikä on jatkossa haja-asutusalueella vaadittava jätevedenkäsittelyn taso ja millä menetelmillä siihen päästään. Jos selkeitä ohjeita ei tule, on vaarana, että asukkaat saneeraavat järjestelmän nykyistä vastaavaksi eivätkä tee puhdistustehoa parantavia muutoksia.

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	HANKEORGANISAATIO	2
3.	HANKKEEN TIEDOTUS- JA YLEISNEUVONTATOIMET	3
3.1	Tiedotustoimet.....	3
3.2	Puhelin- ja nettineuvonta	4
3.3	Neuvontapisteet tapahtumissa ja yleisötilaisuudet	4
4.	KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA.....	4
4.1	Toimintamalli	4
4.2	Perustietoa neuvontakäynneistä	6
4.3	Kiinteistöjen vesihuoltojärjestelmät	7
4.4	Lietteiden tyhjennys.....	9
4.5	Jätevesijärjestelmien uusimistarve ja remontointisuunnitelmat	10
4.5.1.	Neuvojen arvio jätevesijärjestelmien uusimistarpeesta	10
4.5.2.	Neuvojen jätevesijärjestelmien kunnostussuositukset kiinteistöille.....	12
4.5.3.	Arvio jätevesiremonttien toteutusajasta.....	13
5.	PALAUTE	14
6.	KOKEMUKSET	15

LIITTEET:

Liite 1. Yhteenveto KVVY:n jätevesineuvonnasta Pirkanmaalla vuosina 2008-2015

Liite 2. Kartta neuvontakäyntien jakautumisesta kunnittain

Liite 3. Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista

Liite 4. Hankkeen tekemät roll-upit

Liite 5. Kiinteistölle lähetettävä tiedotekirje

Liite 6. Kiinteistöllä täytettävä tietojenkeruulomake

Liite 7. Kiinteistölle jätettävä arvio neuvontakäynnistä

Liite 8. Kiinteistölle jätettävän arvion arviointikriteerit

Liite 9. Neuvojen arvio erillisviemäroityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta

Liite 10. Yhteenveto kiinteistöjen nykyisistä jätevesijärjestelmistä SYKE:n luokittelun mukaisesti

1. JOHDANTO

Haja-asutusalueen jätevesienkäsittelyä säädellään talousjätevesiasetuksella (209/2011). Asetuksen vaatimukset astuivat voimaan jo vuonna 2004. Tämän jälkeen säädöksiä on useaan otteeseen muutettu, viimeksi maaliskuussa 2015, ja tullaan ilmeisesti jälleen muuttamaan keväällä 2016. Säädökset ovat olleet myös jatkuvan poliittisen keskustelun kohteena ja saaneet runsaasti julkisuutta mediassa. Myös jätevesijärjestelmien toimivuudesta on käyty vilkasta keskustelua vuosien saatossa.

Asukkaille tilanne on hyvin hämmentävä. Yksittäisen kiinteistönomistajan on vaikea tietää, mitä omalla kiinteistöllä olisi järkevintä tehdä ja missä vaiheessa. Yli puolet vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä on kuitenkin yli 25 vuotta vanhoja ja ovat jo siinä vaiheessa elinkaarta, että jotain kunnostustoimia tarvitaan lähivuosina. Moni on kuitenkin lykännyt asiaan tarttumista ja odottaa tilanteen selkiytymistä ja selkeitä ohjeita vaadittavista toimista ja varmuudella toimivista järjestelmistä.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys (KVVY ry) on tehnyt puolueetonta jätevesineuvontaa Pirkanmaalla vuodesta 2007 alkaen. Neuvontaa on tehty sekä Maaseuturahaston rahoituksella vuosina 2008-2012 että Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoituksella vuosina 2012-15. Lisäksi yhdistys on tehnyt jätevesineuvontaa Hämeen ELY-keskuksen rahoituksella Hämeessä vuosina 2013-15.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen jätevesineuvojat ovat vuoden 2015 loppuun mennessä tehneet kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa yli 7500 kiinteistöllä, joista noin 4400 käyntiä Pirkanmaan kunnissa. Lisäksi Pirkanmaalla on pidetty lähes 140 yleisötilaisuutta, jotka ovat tavoittaneet noin 4500 asukasta. Neuvontatyön jakautuminen kunnittain Pirkanmaalla vuosina 2008-2015 on esitetty taulukkona liitteessä 1 ja neuvontakäyntien sijoittuminen kunnissa kartalla liitteessä 2.

Tarvetta kiinteistökohtaiselle jätevesineuvonnalle on kuitenkin edelleen ja lainsäädännön mahdollinen muuttaminen keväällä 2016 vain lisää neuvonnan tarvetta. Myös haja-asutuksen lietteiden tyhjennysjärjestelyiden vaiheittainen muuttuminen lisää asukkaiden hämmennystä ja neuvontapainetta niin hankkeen, kuntien kuin jätehuollon viranomaistenkin suuntaan.

Pirkanmaan haja-apu 2015 –hanke jatkoi aiemmissä hankkeissa tehtyä neuvontatyötä. Hankkeen tavoitteena oli tehdä vähintään 700 kiinteistökohtaista neuvontakäyntiä maastokaudella 2015. Hanke toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Pirkanmaan kuntien kanssa. Hankkeen neuvonta-alueet olivat kuntien valitsemia ja kunnat toimittivat hankkeelle kiinteistöjen osoitetiedot neuvontaa varten. Hanke rahoitti Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristöministeriön haja-asutuksen jätevesineuvontamäärärahoista.

2. HANKEORGANISAATIO

Neuvontahanke toteutettiin yhden osa-aikaisen hankevastaavan ja kolmen neuvojan voimin. Hankkeen osa-aikaisena hankevastaavana toimi FM Satu Heino. Hankevastaavan tehtävänä oli vastata hankkeen johtamisesta, hallinnoinnista, kustannus seurannasta, tiedotuksesta, neuvonnan käytännön toteutuksesta, hankkeessa käytettyjen materiaalien päivityksistä ja raportoinnista. Hankevastaava myös markkinoi neuvontatyön neuvonta-alueille ja vastasi jätevesineuvontasivuston www.kvvy.fi/jatevesi ylläpidosta. Hankevastaava koulutti neuvojat tehtäviinsä.

Hankkeen päätoimisina jätevesineuvojina toimivat Lauri Sillantie ja Milla Hartikainen ja osa-aikaisena jätevesineuvojana Anton Sundgren. Työsuhteet olivat eripituisia ollen yhteensä noin 14 henkilötyökuukautta. Neuvojien tehtävänä oli aikatauluttaa ja reitittää oman neuvonta-alueensa neuvontakäynnit sekä vastata neuvontakäyntien tekemisestä ja tiedottamisesta omilla neuvonta-alueillaan. Lisäksi neuvojat tekivät tarpeen mukaan yleisneuvontaa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Sillantien neuvontakunnat olivat Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski ja Lempäälä. Hartikaisen neuvontakunnat olivat Sastamala, Nokia, Ikaalinen, Vesilahti ja Virrat ja Sundgrenin Orivesi, Parkano ja Kihniö. Hankkeen kirjanpidosta vastasi KVVY:n taloushallinto.

Hankkeen toimien ohjaamisesta vastasi hankekuntien ja rahoittajan edustajista muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän jäsenet olivat:

- Antero Luonsi, vanhempi insinööri, Pirkanmaan ELY-keskus
- Teijo Jokinen, ympäristönsuojelusihteri, Ikaalisten kaupunki
- Tarja Riitamaa, ympäristötarkastaja, Kangasalan kunta, 09/2015 alkaen ympäristötarkastaja Taru Lainkari
- Elina Laukkanen, ympäristötarkastaja, Lempäälän kunta
- Tiina Vermaete, ympäristönsuojelutarkastaja, Nokian kaupunki
- Tarja Viteli, ympäristöinsinööri, Oriveden kaupunki
- Taina Bister, ympäristötarkastaja, Parkanon kaupunki
- Hannu Niukkanen, ympäristönsuojelusihteri, Pälkäneen kunta
- Nina Ylitalo, vs. ympäristötarkastaja, Sastamalan kaupunki, 11/2015 alkaen ympäristöterveystarkastaja Kaija Ekonen
- Taru Lainkari, ympäristötarkastaja, Valkeakosken kaupunki, 09/2015 alkaen ympäristötarkastaja Salla Syrjänen
- Sari Sassi, ympäristötarkastaja, Vesilahden kunta
- Johanna Narvi, ympäristösuunnittelija, Virtain kaupunki
- Satu Heino, hankevastaava, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

3. HANKKEEN TIEDOTUS- JA YLEISNEUVONTATOIMET

3.1 Tiedotustoimet

Hanke julkaisi 12 lehdistötiedotetta. Tiedotteiden pohjalta julkaistiin lukuisia lehtijuttua. Tiedotejake- lussa on useita kymmeniä tiedotusvälineitä ja tiedotuksen onnistumisen seuranta onkin haastavaa. Tiedotteiden lisäksi hanke toimitti keväällä median käyttöön valmiit jutut jätevesienkäsittelyn tar- peesta haja-asutusalueella ja mökkien jätevesijärjestelmistä. Valtakunnallisella jätevesiviikolla touko- kuussa hanke järjesti medialle mahdollisuuden tutustua jo rakennettuun jätevesijärjestelmään Kan- gasalla. Sekä Aamulehti että Kangasalan sanomat tekivät asiasta näyttävät jutut.

Hanke tiedotti neuvontatyön etenemisestä nettisivuillaan www.kvvy.fi/jatevesi. Myös kunnat tiedot- tivat neuvonnasta omilla verkkosivuillaan. Hanke teki yhteistyötä myös paikallisten toimijoiden, ku- ten kyläyhdistysten ja järvien suojeluyhdistysten, kanssa. Paikallistoimijat tiedottivat neuvontatyöstä kylän tiedotuskanavia käyttäen. Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista on koottu liitteeseen 3.

Kuva 3.1. Esimerkkejä hankkeesta tehtyjen lehtijuttujen otsikoista.

Hankkeen lopuksi tehtiin vielä kolme roll-upia aiemmissa hankkeissa tehtyjen esitemateriaalien ai- neistosta. Roll-upien aiheina olivat vakituisten asuinkiinteistöjen jätevesijärjestelmät (Järjestelmät

toimiviksi! –roll-up), mökkien pesuvesien käsittely ja kuivakäymälät (Mökkivedet kuntoon! –roll-up) ja järjestelmien elinkaari ja tarkkailu (Hoidettu järjestelmä toimii! –roll-up). Roll-upien kuvat löytyvät liitteestä 4.

3.2 Puhelin- ja nettineuvonta

Lehtijuttujen ja muun tiedottamisen myötä hankkeen työntekijöille tuli yhteensä 87 neuvontapuhelua tai kysymystä sähköpostilla. Puheluita tuli sekä kiinteistökohtaisen neuvontatyön kohdealueilta että muista Pirkanmaan kunnista. Puheluissa kyseltiin ohjeita ja myös neuvontakäyntejä. Yksittäiset neuvontakäynnit pyrittiin hoitamaan, mikäli ne osuivat ajoreittien varrelle. Kaukana sijaitsevat kohde- teet neuvottiin puhelimesta ja asukkaita ohjattiin ottamaan yhteyttä kuntaan tai suunnittelijaan. Lisäksi neuvojat kävivät käyntien perumispuheluiden yhteydessä läpi 166 kiinteistön tilanteen ja neuvovat siinä yhteydessä niin järjestelmän valinnassa kuin toimivan järjestelmän hoidossakin. Yhteensä puhelimesta neuvottiin 253 henkilöä.

3.3 Neuvontapisteet tapahtumissa ja yleisötilaisuudet

Yleisötilaisuuksien tarpeesta keskusteltiin keväällä hankkeen ensimmäisessä ohjausryhmän kokouksessa. Tuolloin todettiin, että hankekunnissa ei ole tässä vaiheessa tarvetta laajamittaiselle yleisneuvonnalle ja sitä tehdään tarvittaessa asukkailta tulevien toiveiden mukaisesti. Hanke järjestikin ainoastaan yhden yleisötapahtuman heinäkuussa Pälkäneen Kinnasaaressa. Tilaisuudessa oli paikalla 25 henkilöä ja siellä varattiin 11 neuvontakäyntiä. Käynnit suuntautuivat pääasiassa vapaa-ajankäytössä oleville kiinteistöille. Lisäksi hanke oli syksyllä mukana kolmessa Pirkanmaan ELY-keskuksen järjestämässä tilaisuudessa ja esitteli jätevesineuvontaa KVVY:n avoimien ovien päivässä joulukuussa. Tilaisuuksilla tavoitettiin yhteensä 339 henkilöä.

4. KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA

4.1 Toimintamalli

Pirkanmaan haja-apu 2015 –hankkeessa kiinteistökohtainen neuvontatyö toteutettiin aiemmissa hankkeissa hyväksi todetulla ns. nuohooja mallilla. Neuvontahanke aloitettiin neuvottelemalla kuntien kanssa kiinteistökohtaisen neuvonnan tarpeista. Kunnilta pyydettiin osoitetiedot niille viemäriverkoston ulkopuolisille kiinteistöille, joille kunta halusi neuvontakäyntejä kohdistaa. Neuvonta kohdistettiin ensisijaisesti vakituisesti asutuille kiinteistöille.

Ennen neuvontatyön aloittamista ko. alueen jätevesineuvoja piti palaveri kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonnan viranomaisten kanssa. Palaverissa käytiin läpi neuvontatyön kulku ja käytettävät dokumentit, neuvontatyön aikataulutus sekä hanke-alueen rajaus ja erityispiirteet. Lisäksi sovittiin neuvontatyön tiedotuskäytännöistä. Kuntaedustajien kanssa käytiin läpi myös kunnan lupakäytännöt ja jätevesijärjestelmiin liittyviä tulkintakysymyksiä.

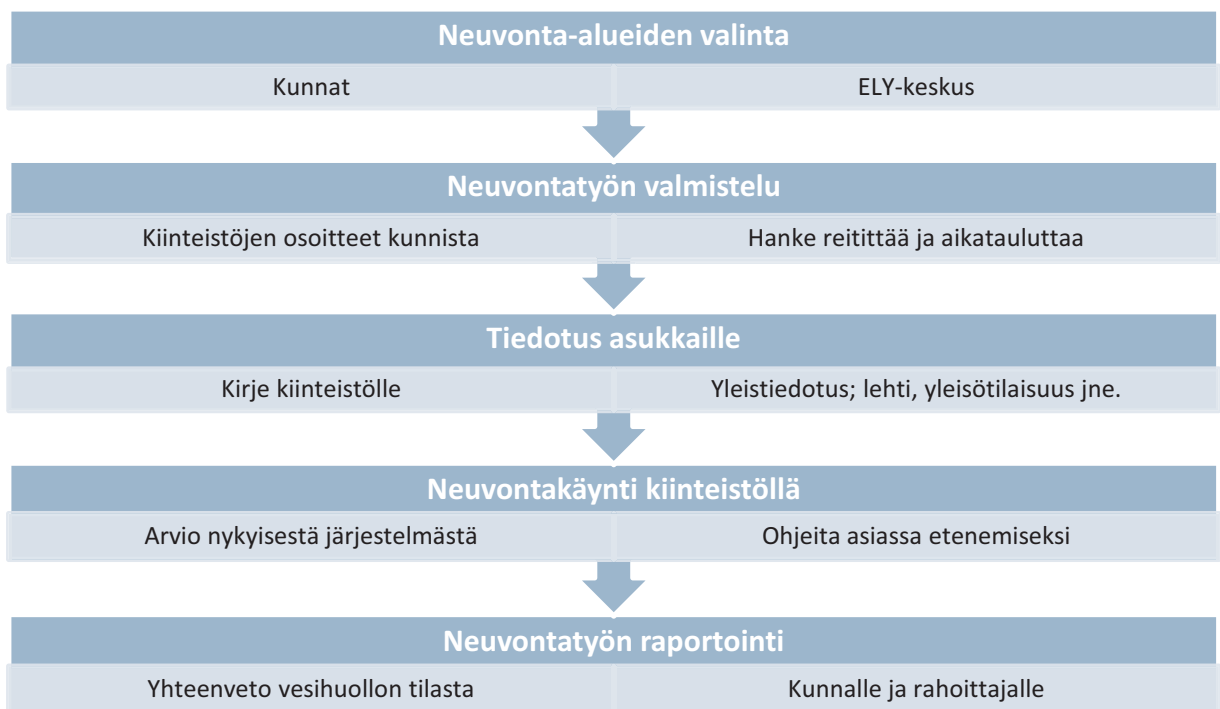
Varsinainen neuvontakäyntien valmistelu alkoi osoitetiedoston muokkaamisella sekä neuvontakäyntien reitittämällä ja aikatauluttamisella. Tämän jälkeen asukkaille lähetettiin tiedotekirje neuvontakäynnistä (liite 5). Uuden neuvonta-alueen alkaessa käynnistettiin myös muu tiedotus kuntapalaverissa sovitun tiedotussuunnitelman mukaisesti. Neuvontatyöstä pyrittiin kertomaan monipuolisesti mm. paikallislehdissä ja kuntien verkkosivuilla.

Neuvontakäynnin aluksi tutustuttiin kiinteistön nykyiseen jätevesijärjestelmään. Tiedot kirjattiin tietojenkeruulomakkeeseen (liite 6). Kiinteistöikäynnin havaintojen ja asukkaan kertoman perusteella arvioitiin nykyisen jätevesijärjestelmän riittävyttä asetuksen vaatimuksiin nähden. Tämän jälkeen annettiin ohjeita, miten jätevesijärjestelmän kanssa tulisi jatkossa toimia ja vastattiin asukkaan kysymyksiin. Neuvontakäynnistä jätettiin kiinteistölle kirjallinen arvio (liite 7). Lisäksi jätettiin tarpeen mukaan yleishyödyllisiä esitteitä ja ohjeita sekä tarvittaessa lista alueella toimivista jätevesijärjestelmien suunnittelijoista. Neuvontakäynneillä ei jaettu kaupallista materiaalia.

Neuvontakäynti edellytti asukkaan tai hänen valtuuttamansa henkilön läsnäoloa. Mikäli asukas ei perunut käyntiä ja kiinteistöltä ei tavoitettu ketään, asukkaalle jätettiin viestilappu. Viestissä kerrottiin, että neuvoja on käynyt kiinteistöllä ja asukas voi halutessaan varata uuden käyntiajan.

Neuvontakäyntien jälkeen neuvojat täyttivät kiinteistöikäynnin tiedot Excel-taulukkoon. Hankevas- taava hoiti tämän jälkeen neuvontakäyntien tilastoinnin ja yhteenvedojen tekemisen.

Neuvontakäynneillä asukailta kysyttiin, saako käynnin tiedot luovuttaa viranomaisille. Neuvontakäyntien jälkeen ko. kunnalle ja Pirkanmaan ELY-keskukselle toimitettiin osoitelistat sekä toteutu- neista että peruuntuneista käynneistä. Vesihuoltotiedot luovutettiin vain niiltä kiinteistöltä, jotka antoivat siihen luvan.

Kuva 4.1. Yhteenvedo KVVY:n käyttämästä kiinteistökohtaisen neuvontatyön toimintamallista.

4.2 Perustietoa neuvontakäynneistä

Jätevesineuvontakäynnit suunnattiin kuntien osoittamille alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin asukkaille kirjeitse. Neuvontakäyntejä tehtiin kaikkiaan 12 eri kunnassa. Käyntiä tarjottiin 1783 kiinteistölle, joista 994 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan. Koko hankkeen rahoituspäätöksen mukainen neuvontakäyntitavoite oli 700 käyntiä. Neuvontakäyntien jakautuminen kunnittain on taulukoituna alla (Kuva 4.2). Vuoden 2015 neuvontakäyntien alueellinen sijoittuminen suhteessa aiempien vuosien neuvontakäynteihin on esitetty kartalla liitteessä 2.

Kunta	Tarjottu	Toteutunut	Peruttu	Toteuma %
Ikaalinen	153	101	52	66
Kangasala	251	144	107	57
Kihniö	241	96	145	40
Lempäälä	240	128	112	53
Nokia	215	111	104	52
Orivesi	18	11	7	61
Parkano	172	94	78	55
Pälkäne	232	149	83	64
Sastamala	53	31	22	58
Valkeakoski	21	13	8	62
Vesilahti	84	48	36	57
Virrat	103	68	35	66
	1783	994	789	58

Kuva 4.2. Yhteenveto KVVY:n vuonna 2015 tekemistä jätevesineuvontakäynneistä kunnittain.

Neuvontakäyntien toteumaprosentti vaihteli kunnittain 40-66 prosentin välillä ollen keskimäärin 58 prosenttia. Toteutumatta jääneistä käynneistä 50 prosentissa (391 kpl) tapauksista kiinteistöllä ei ollut ketään paikalla. 166 kiinteistöä sai neuvontaa puhelimesta neuvontakäynnin perumisen yhteydessä.

Toteumaprosentti on selkeästi pienempi kuin neuvontatyön alkaessa nykyisellä toimintamallilla vuonna 2012, jolloin yli 70 prosenttia asukkaista otti neuvonnan vastaan. Vuosittaiset käyntimäärät ja toteumat on tilastoituna alla olevassa taulukossa (Kuva 4.3).

Vuosi	Tarjottu	Toteutunut	Peruttu	Toteuma %
2015	1783	994	789	58
2014	1357	885	472	65
2013	1103	762	341	69
2012	1870	1331	539	71
	6113	3972	2141	66

Kuva 4.3. Yhteenveto jätevesineuvontakäynneistä Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoittamissa neuvontahankkeissa. Taulukosta puuttuu Maaseuturahaston hankkeissa vuosina 2010-12 tehdyt 417 neuvontakäyntiä.

Käydyistä kiinteistöistä 93 prosenttia (924 kpl) oli vakituisesti asuttuja. Vakituksista asunnoista ranta-alueella (alle 100 m rannasta) oli 174 kpl, pohjavesialueella 9 kpl ja tiheästi asutulla alueella (naapuriin alle 100 m) 379 kpl. Asukkaita vakituisesti asutuilla kiinteistöillä oli keskimäärin 2,4. Vain kesäkäy-

tössä olevien loma-asuntojen osuus oli yhteensä kaksi prosenttia (16 kpl). Ympärivuotisesti käytettyjä loma-asuntoja oli neljä prosenttia (45 kpl). Näistä kaksi kolmasosaa oli vesivessallisia ja muutenkin hyvin varusteltuja. Lopuissa oli kuivakäymälä ja vaatimattomampi varustelu. Kesäasunnoista lähes kaikki kuuluivat vähäisen vedenkäytön piiriin. Muita kiinteistöjä oli alle prosentti (9 kpl). Muu kiinteistö oli esimerkiksi tuotantotila, majoitustoiminta tai neuvontakäynnin aikaan asumaton kiinteistö.

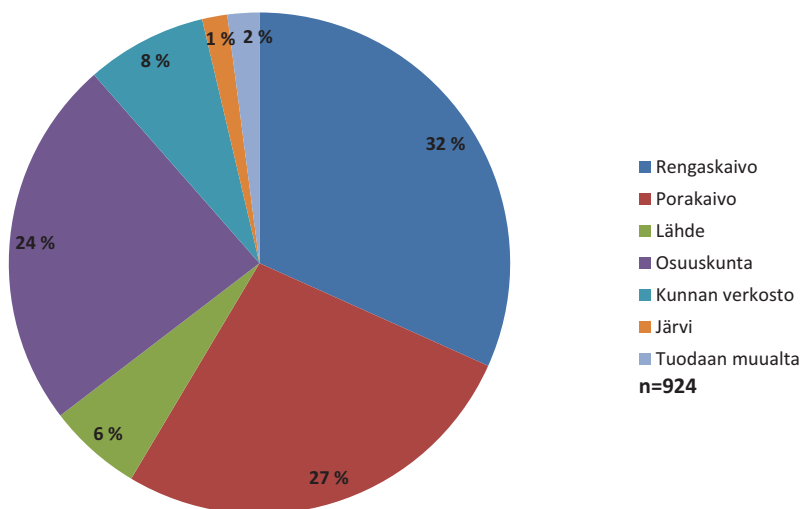
29 prosenttia (267 kpl) vakituisesti asutuista kiinteistöistä kielsi neuvontakäynnillä kerättyjen tietojen luovuttamisen viranomaisille. Tietojen luovutuksen kieltäminen ei yleensä liittynyt neuvojan antamaan arvioon, vaan syyt olivat enemmänkin henkilökohtaisia ja liittyivät usein asukkaan asenteeseen kunnan toimintaa tai yleensä asiaa kohtaan. Jos kiinteistön asukas ei itse ollut paikalla neuvontakäynnillä, eikä ollut tiedossa, hyväksyykö asukas tietojen luovuttamisen viranomaisille, tietojen luovuttaminen kirjattiin kielletyksi. Osassa perikunnan omistamista kiinteistöistä tietojen luovuttaminen kiellettiin, koska kaikki perikunnan edustajat eivät olleet paikalla.

Tämän raportin tarkasteluissa käsitellään pääasiassa vakituisia asuntoja, koska loma-asuntojen ja muiden kuin asuinkiinteistöjen käyntimäärät olivat niin pieniä, että niiden osalta erillisten tarkasteluiden tekeminen ei olisi ollut mielekäästä.

4.3 Kiinteistöjen vesihuoltojärjestelmät

Kiinteistöikäynnillä kysyttiin niin talousveden hankinnasta kuin kiinteistön nykyisestä jätevesien käsittelystä ja siihen mahdollisesti suunnitelluista parannuksista.

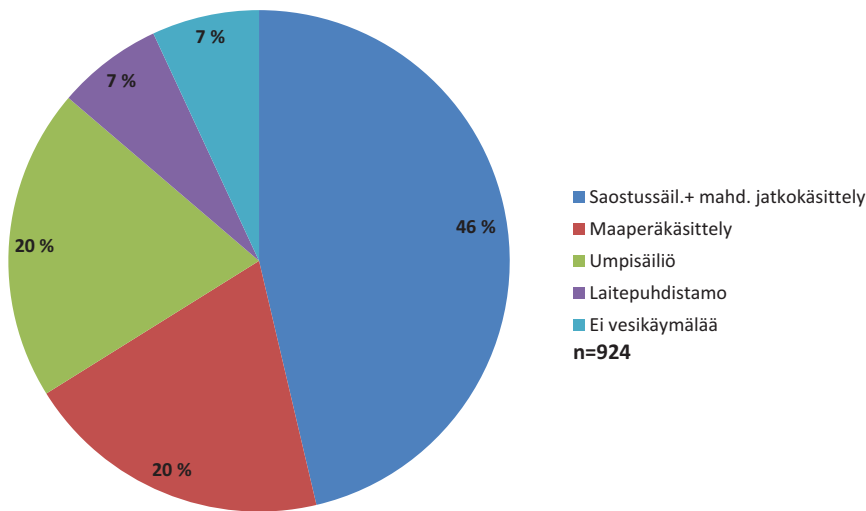
Yli puolet vakituisesti asutuista kiinteistöistä sai juomavetensä pora- tai rengaskaivosta (Kuva 4.4). Osuuskunnan tai kunnan vesijohtoverkoston oli liittynyt kolmasosa kiinteistöistä. Loput kiinteistöt ottivat juomavetensä lähteestä tai järvestä. 19 kiinteistölle juomavesi tuotiin jostain muualta. Osa kiinteistönomistajista kertoi ottavansa juomaveden ja pesuveden eri paikoista, mutta neuvojat kirjalsivat ainoastaan juomaveden lähteen.

Kuva 4.4. Vakituisten asuinkiinteistöjen juomaveden hankintatapa.

Vakituksilla asunnoilla 428 kiinteistöllä (46%) vessavedet käsiteltiin pelkästään saostussäiliöissä tai vaihtoehtoisesti saostussäiliöiden perässä oli käsittely, joka ei ollut määräysten mukainen (Kuva 4.5). Saostussäiliöiden perässä oli esim. imeytyskaivo tai salaojaputkella toteutettu puutteellinen imeytys. Nykyvaatimusten mukaisia imeytys- ja suodatuskenttiä vessavesille oli 20 prosentilla (183 kpl) kiinteistöistä. Umpisäiliö oli 20 prosentilla (186 kpl) ja laitepuhdistamo 7 prosentilla (63 kpl) kiinteistöistä. Umpisäiliöistä vain 20 oli sellaisia, joihin johdettiin kiinteistön kaikki jätevedet. Loppuihin johdettiin vain kiinteistön vessavedet ja pesuvesille oli erillinen käsittely. Umpisäiliöistä (186 kpl) 41 prosenttia (77 kpl) sijaitsi ranta-alueella (alle 100 m rannasta) ja yksi pohjavesialueella. Vakituksista asunnoista 7 prosentilla (64 kpl) ei ollut vesivessaa. Näistä 18 kiinteistöllä oli käytössä sisäkuiva-käymälä. Ulkoahuussillisista vakituksista asutuista kiinteistöistä noin puolet oli vedenkäytöltään vähäisiä ja loputkin kiinteistöt pääasiassa vaatimattomasti varusteltuja.

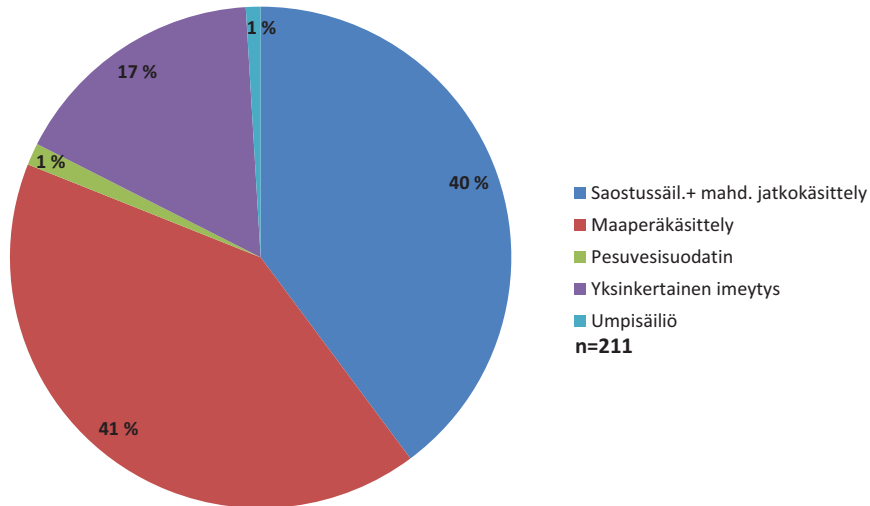
Vakituisten asuntojen vessavesijärjestelmistä noin neljäsosa oli rakennettu 2000-luvulla. 1990-luvulla rakennettuja järjestelmiä oli noin viidesosa neuvontakäynnillä katsotuista järjestelmistä. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia tai kiinteistöllä ei ollut käytössä ollenkaan vesivessaa. Neuvojat ovat kirjanneet järjestelmän vanhimman osan iän. Myöhemmin tehdyt remontit tai esimerkiksi kolmannen saostussäiliön lisääminen ei näy tilastossa.

Kuva 4.5. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset vessavesijärjestelmät. Kaaviossa on mukana kaikkien vesien yhteiskäsittelyjärjestelmät ja erillisviemäröidyistä järjestelmistä vessavesien osuus.

Vakituisten asuntojen pesuvedet käsiteltiin valtaosin (77 %) samassa järjestelmässä vessavesien kanssa. Pelkästään pesuvesien puhdistukseen rakennettuja käsittelyjärjestelmiä oli 211 kpl (Kuva 4.6). Lisäksi 25 kiinteistöllä pesuvesien määrä oli vähäinen ja ei talousjätevesiasetuksen mukaisesti vaadi käsittelyjärjestelmää. Kolmella kiinteistöllä ei ollut mitään käsittelyjärjestelmää pesuvesille, vaan pesuvedet johdettiin suoraan ojaan. Yleisimmin pesuvedet käsiteltiin pelkissä saostussäiliöissä tai niiden perässä oli nykyvaatimuksiin riittämätön imeytysjärjestelmä (40%). Nykymuotoinen maaperäkäsittely pesuvesille oli 41 prosentilla ja yksinkertainen imeytys, kuten imeytyskaivo, 17 prosentilla kiinteistöistä. Pesuvesisuodatin tai umpisäiliö pelkille pesuvesille oli vain muutamalla kiinteistöllä (5 kpl).

Vakituisten asuntojen pesuvesijärjestelmistä noin kolmasosa oli rakennettu 2000-luvulla. 1990-luvulla rakennettuja järjestelmiä oli noin viidesosa neuvontakäynneillä katsotuista järjestelmistä. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia.

Kuva 4.6. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmät. Kaaviossa ei ole mukana vähäisten pesuvesimäärien järjestelmiä (25 kpl).

Erityisalueet eivät juurikaan jätevesijärjestelmien osalta eronneet muista alueista, koska asukkaat eivät joko tiedäneet asuvansa erityisalueella tai ainakaan he eivät tiedäneet, että sillä olisi vaikutusta jätevesiratkaisun valintaan. Rannan läheisyys vaikutti pääasiassa vain niillä kiinteistöillä, joiden tontti päättyi järveen. Pohjavesialueilla erityisvaatimukset olivat paremmin tiedossa, mutta sielläkin järjestelmät eivät aina olleet määräysten mukaisia. Kiinteistön sijaintipaikalla ei ollut vaikutusta asukkaiden asenteisiin.

4.4 Lietteiden tyhjennys

Asukkaat tyhjentävät jätevesisäiliöitä yleensä kerran (45%) tai kahdesti (29%) vuodessa. Tätä harvemmin tyhjennettiin 9 prosenttia säiliöistä. Useammin kuin kaksi kertaa vuodessa tyhjennetään pääasiassa umpisäiliöitä. Muita syitä tavallista tiheämpään tyhjentämiseen olivat esim. laitepuhdistamo, jossa lietepussi, lietteiden tyhjentäminen itse omalle pellolle tai tukkeutumassa oleva järjestelmä, jota padotuksen takia täytyi tyhjentää useammin. Pesuvesijärjestelmien säiliöitä tyhjennettiin pääasiassa harvemmin kuin muita tai niitä ei tyhjennetty ollenkaan.

Umpisäiliöitä, joihin meni kiinteistön kaikki jätevedet, tyhjennettiin pääsääntöisesti 3-5 kertaa vuodessa. Umpisäiliöitä, joihin menee ainoastaan vessavedet, tyhjennettiin noin puolella kiinteistöistä 3-5 kertaa vuodessa ja lopuilla sitä harvemmin, osassa kiinteistöistä jopa harvemmin kuin kerran vuodessa. Kolmasosa ko. kiinteistöistä oli yhden hengen talouksia. Lisäksi neuvot arvioivat vedenkäytön olevan monilla erityisesti ikääntyneiden asukkaiden kiinteistöillä todella pientä. Pihasaunojen käyttö vähensi myös pääkiinteistön jätevesimäärää. Todennäköisesti kaikki umpisäiliöt eivät olleet tiiviitä ja neuvot ohjeistivatkin asukkaita, miten tiiveyttä voi tutkia.

Vessavesiä sisältävät sako- ja umpisäiliölietteet tyhjenetään pääosin (76%) jätevedenpuhdistamolle. 11 prosentilla (102 kpl) kiinteistöistä lietteet levitetään peltoon. Osa kiinteistöistä tyhjentää myös kesäaikaan säiliöt itse ja vie lietteen pellolle ja talviaikaan tyhjennyttää lietteet loka-autolla puhdistamolle. Loput 13 prosenttia (120 kpl) kuuluvat kiinteistöihin, joilla esim. on ainoastaan kuivakäymälä, laitepuhdistamon lietepussi tyhjenetään itse tai asukas ei tiedä, mihin tyhjentäjä vie lietteet.

Pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmien lietteistä 63 prosenttia (151 kpl) viedään jätevedenpuhdistamolle ja 5 prosenttia (12 kpl) levitetään peltoon. 3 prosenttia (8 kpl) asukkaista suorittaa pesuesijärjestelmän tyhjennyksen omatoimisesti jotenkin muuten kuin levittämällä lietteet peltoon. 29 prosentissa (68 kpl) kiinteistöistä pesuesijärjestelmän lietteitä ei tyhjenetä lainkaan, pesuvesille ei ole käsittelyjärjestelmää tai asukas ei tiennyt, mihin tyhjentäjä lietteet vie. Kaksi kolmasosaa em. tapauksista oli vaatimattomasti varusteltu kiinteistöjä.

Tyhjennyskäytännöt vaihtelevat suuresti kunnittain ja kylittäin. Toisilla alueilla toimivia maatiloja on enää muutama ja kiinteistöjen lietteet tyhjenetäänkin pääasiassa loka-autolla jätevedenpuhdistamolle. Maatalousvaltaisilla alueilla taas lietteiden tyhjentäminen pellolle on hyvin yleistä. Pääasiassa tyhjenetään omat ja mahdollisesti lähinaapurin lietteet. Laajempaa paikallista tyhjennystoimintaa havaittiin vain satunnaisesti. Kiinteistönomistajien tietämys lietteen peltolevityksen sallittavuudesta ja käsittelyehdoista vaihtelee suuresti. Suurin osa tietää, että liete tulisi jotenkin käsitellä ennen peltolevitystä, mutta kalkkistabilointia oli tehnyt vain muutama asukas. Neuvojat jakoivat lietteiden kalkkistabilointiohjetta 67 kiinteistölle (7%).

4.5 Jätevesijärjestelmien uusimistarve ja remontointisuunnitelmat

4.5.1. Neuvojen arvio jätevesijärjestelmien uusimistarpeesta

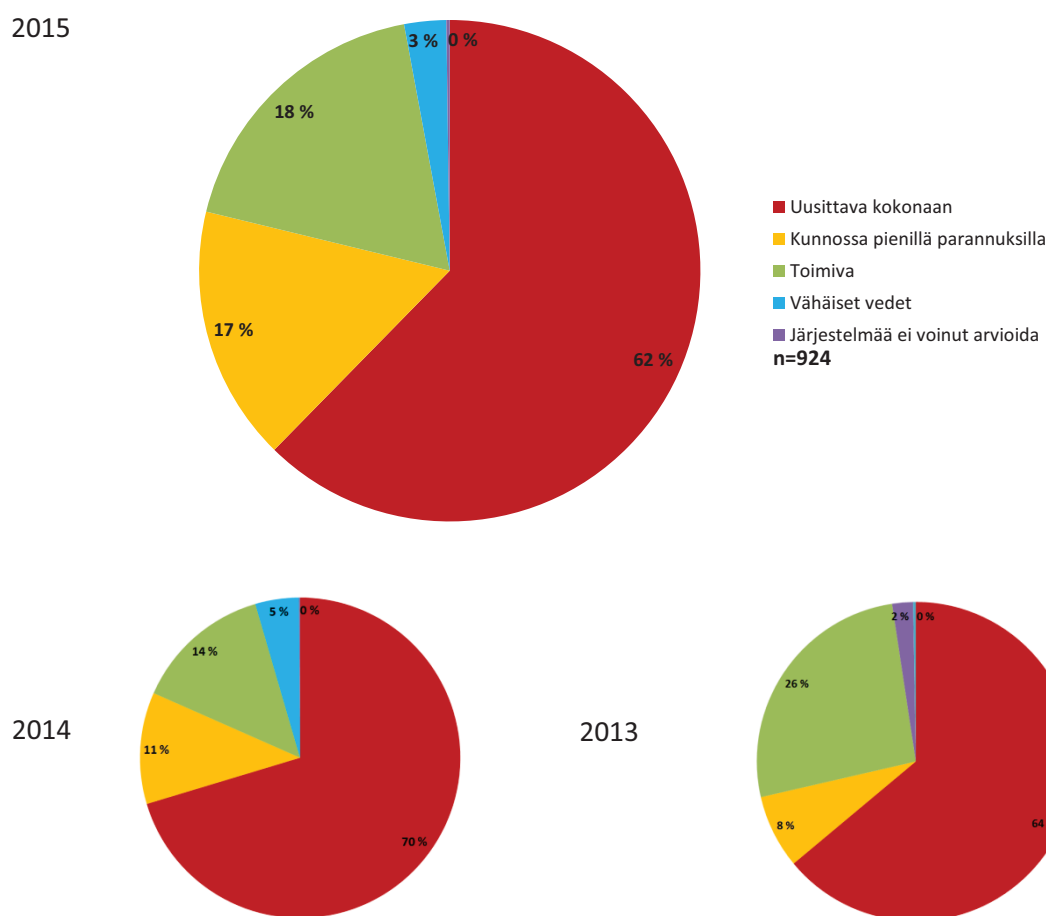
Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin kolmiportaisen luokituksen avulla joko toimiviksi, pieniä kunnostustoimia vaativiksi tai kokonaan uusittaviksi. Lisäksi kirjattiin erikseen kiinteistöt, joiden vedenkäyttö on vähäistä ja kiinteistöt, jotka ovat ikävapautuksen piirissä. Ikävapautettujen kiinteistöjenkin jätevesijärjestelmä arvioitiin, jos asukas antoi siihen luvan. Luokittelukriteerit on listattu liitteessä 8. Arviointi perustuu jätevesijärjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun ja kiinteistönomistajan kertomaan.

Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 62 prosenttia vakituisten asuntojen 924 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii saneerausta (Kuva 4.7). 17 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 18 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 3 prosenttia arvioiduista järjestelmistä. Kolmen kiinteistön järjestelmää ei pystytty arvioimaan kiinteistöikäynnillä.

Kokonaan uusimista tarvitsevien jätevesijärjestelmien määrä arvioitiin hieman pienemmäksi kuin vuosina 2014 ja 2013 tehdyillä neuvontakäynneillä. Vastaavasti pieniä parannustoimia vaativien jätevesijärjestelmien määrä on aiempaa isompi. Neuvojen arvio ei suoraan korreloi jätevesijärjestelmien yleiseen tasoon Pirkanmaalla, koska neuvonta-alueet vaihtuvat joka vuosi. Vuonna 2015 mukana on ranta- ja osayleiskaava-alueita, joille on kunnan määräyksissä määritelty jätevesiratkaisuksi umpisäiliö. Koska umpisäiliöistä useimmiten puuttuu ylitäytönhälytint, on umpisäiliöt pääasiassa luokiteltu

luokkaan ”Kunnossa pienillä parannuksilla”. Myös neuvojat vaihtuivat vuodelle 2015, joka saattaa osaltaan vähentää vuosien välistä vertailtavuutta.

Toimiviksi arvioidut järjestelmät oli pääsääntöisesti rakennettu 2000-luvulla (88%). Vain muutama 1990-luvulla rakennettu maaperäkäsittely ja muutamia vanhempia umpisäiliöitä oli arvioitu toimiviksi. Kaikista arvioiduista vakituisten asuinkiinteistöjen sekaviemäröintijärjestelmistä noin viidesosa (181 kpl) oli rakennettu 2000-luvulla ja erillisviemäröidyistä järjestelmistä kolmasosa. Näistä 2000-luvulla rakennetuista kaikkien vesien käsittelyjärjestelmistä 70 prosenttia (125 kpl) ja erillisviemäröidyistä järjestelmistä lähes kaikki arvioitiin neuvontakäynnillä toimiviksi tai pienillä kunnostustoimilla (esimerkiksi ylitäyttöhälyttimen lisääminen umpisäiliöön) kuntoon saatettaviksi. Kaikkia 2000-luvulla rakennettuja järjestelmiä ei ole rakennettu nykyisten säädösten mukaisesti, vaan joukossa on myös pelkkään saostussäiliökäsittelyyn perustuvia järjestelmiä (12 kpl).

Kuva 4.7. Neuvojen arvio vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta vuosien 2013-15 neuvontahankkeissa.

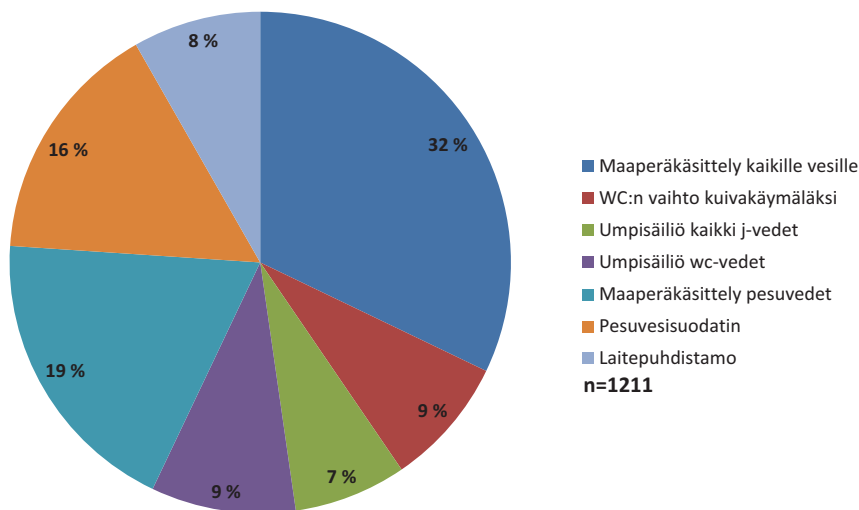
Valtaosa (686 kpl) tarkastetuista kiinteistöistä johti vessa- ja pesuvedet samaan järjestelmään. Kun neuvojen arviosta jätetään huomioimatta erillisviemäröidyt kiinteistöt, nousee kokonaan uusittavien jätevesijärjestelmien määrä 67 prosenttiin. Umpisäiliöiden tiiveyden arviointi neuvontakäynnillä on haasteellista ja valtaosa umpisäiliöistä onkin asukkaan kertomaan pohjaten arvioitu tiiviiksi. Asetuksessa vaaditun ylitäyttöhälyttimen puuttuminen on kuitenkin tiputtanut arvion luokkaan ”Kunnossa pienillä parannuksilla”. 21 prosenttia arvioiduista erillisviemäröidyistä umpisäiliöistä (166 kpl) on

arvioitu toimiviksi ja 78 prosenttia ”Kunnossa pienillä parannuksilla” –luokkaan. Erillisviemäröidyillä kiinteistöillä kokonaisarvio muodostuu pääasiassa pesuvesijärjestelmän perusteella. Vain 22 erillisviemäröidyillä kiinteistöillä umpisäiliön arvio oli pesuvesijärjestelmän arviota huonompi. Pesuvesien käsittelyjärjestelmistä puolet vaatii kokonaan uusimista ja 20 prosenttia pieniä parannuksia. Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta on esitetty liitteessä 9. Neuvontakäyntien arviot luokiteltiin myös SYKE:n arviointipohjan mukaisesti. Arvio on esitetty liitteessä 10.

4.5.2. Neuvojen jätevesijärjestelmien kunnostussuosituksukset kiinteistöille

Neuvontakäynnillä neuvoja antoi arvon nykyisen jätevesijärjestelmän toimivuudesta ja tarvittaessa suosituksia parannustoimista. Suositellut toimenpiteet olivat sekä koko järjestelmän saneerausta koskevia että pieniä parannuksia nykyiseen järjestelmään.

Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista (Kuva 4.8). 32 prosenttia suosituksista koski maaperäkäsittelyn rakentamista kaikille jätevesille ja 19 prosenttia puolestaan maaperäkäsittelyä pesuvesien käsittelyyn. Laitepuhdistamo suositteltiin 8 prosentille kiinteistöistä ja umpisäiliötä 16 prosentille kiinteistöistä. Pesuvesisuodatinta ehdotettiin 16 prosentissa tapauksista ja suosituksista 9 prosenttia koski vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

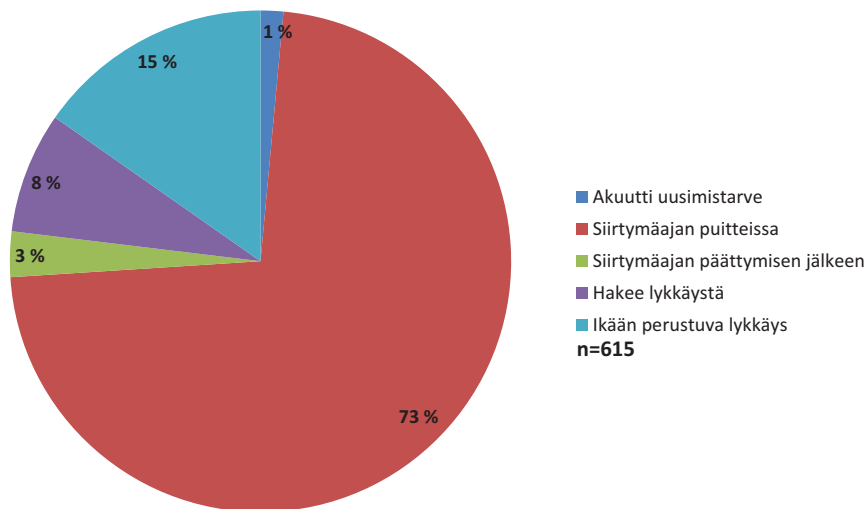
Kuva 4.8. Neuvojen järjestelmäsuositukset jätevesijärjestelmän uusimistarpeessa oleville vakituisille asunnoille. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Kiinteistöikäynteillä keskusteltiin järjestelmien uusimisen lisäksi järjestelmien hoito- ja huoltotoimista. Hoitotoimilla tarkoitetaan järjestelmän toiminnan varmistamiseksi tehtäviä säännöllisiä tarkkailuja ylläpitotoimia, esimerkiksi kemikaalisäiliön täyttämistä tai säiliöiden lietemäärän tarkkailua. Huoltotoimilla tarkoitetaan järjestelmän vuosittaisia tai tarvittaessa tehtäviä kunnostustoimia esim.

pumppujen uusimista tai vuotavien saumojen tiivistämisestä. Useimmiten jouduttiin huomauttamaan umpisäiliön ylitäyttöhälyttimen puuttumisesta. Maaperäkäsittelyjärjestelmien yleisimmät puutteet liittyivät järjestelmän tuuletuksen tehostamiseen, säiliöiden kansien kuntoon ja kasvien poistamiseen kentän päältä tai läheisyydestä. Laitepuhdistamoiden osalta keskusteltiin säännöllisten hoitotoimien tarpeesta ja lietteen laskeutuvuuskokeen tarpeellisuudesta. Lisäksi keskusteltiin mm. käymäläjätteidensä kompostoinnista.

4.5.3. Arvio jätevesiremonttien toteutusajasta

Jätevesineuvontakäynnin lopuksi asukkaita pyydettiin arvioimaan, milloin he aikovat toteuttaa neuvontakäynnillä tarpeelliseksi todetut jätevesijärjestelmän kunnostustoimet. Pääasiassa asukkaat ilmoittivat aikovansa toteuttaa kunnostustoimet siirtymäajan puitteissa (73%) ja osa myös siirtymäajan päättymisen jälkeen (3%) (Kuva 4.9). Yhdellä prosentilla vakituisesti asutuista kiinteistöistä oli ilmennyt järjestelmän toimintaongelmia, joiden vuoksi järjestelmä aiottiin uusida pikaisesti. Median kesän uutisointi jätevesiasetukseen mahdollisesti tulevista lievennyksistä näkyi kiinteistöikäynteillä selkeästi asukkaiden hiipuvana kiinnostuksena jätevesiasioita kohtaan. Jos siirtymäaika lainsäädännöstä poistuu, lykkääntyy monen jätevesiremontti todennäköisesti vuosilla eteenpäin.

Kuva 4.9. Vakituisten asukkaiden arvio järjestelmän uusimisen ajankohdasta.

Kahdeksan prosenttia (48 kpl) vakituisesti asutuista kiinteistöistä, joiden tulisi tehdä jätevesien käsittelyjärjestelmälleen parannustoimia, ilmoitti aikovansa hakea kunnasta lykkäystä. Tämä on selkeästi vähemmän kuin vuonna 2014, jolloin 16 prosenttia kiinteistöistä ilmoitti hakevansa lykkäystä. Lykkäyksenhaun perusteena olivat mm. pitkäaikaissairaudet, epäselvyys kiinteistön tulevaisuuden käytössä, yhden hengen talous ja heikko taloudellinen tilanne. Myös moni kiinteistönomistaja, joka oli iältään lähellä automaattiseen vapautukseen oikeuttavaa ikärajaa tai toinen asukkaista jo täytti ikävapautuksen kriteerit, aikoi hakea lykkäystä. Lisäksi merkittävä joukko olivat kuolinpesien kiinteistöt, joiden asukkaat olisivat ikänsä puolesta olleet ikävapautuksen piirissä, mutta kiinteistön omistussuhdetta johtuen eivät kuitenkaan olleet automaattisesti vapautukseen oikeutettuja.

Kiinteistökäynneillä keskusteltiin automaattisen ikävapautuksen edellytyksistä. Asukkailla oli vääriä ja puutteellisia tietoja asiasta ja kaikkien kiinteistöjen osalta ikävapautuksen edellytyksiä ei saatu selvitettyä. Erityisesti perikunnille ikävapautuksen saamisen edellytykset olivat epäselvät. Varmuudella ikävapautuksen edellytykset täyttyivät 105 kiinteistöllä. Ikävapautukseen oikeutettujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin samalla tavalla kuin muidenkin tarkastettujen kiinteistöjen. Neuvojen arvion mukaan 85 prosenttia (89 kpl) kaikkien ikävapautukseen oikeutettujen kiinteistöjen järjestelmistä on saneerauksen tarpeessa.

5. PALAUTE

Palautetta neuvontatyön onnistumisesta ja vaikutuksista kerättiin joulukuussa kunnilta ja jätevesijärjestelmien suunnittelijoilta. Osassa kunnista neuvontatyö oli päätynyt vasta marraskuussa, jolloin saatu palaute kuvasti lähinnä neuvonnan myötä akuutisti heränneitä kysymyksiä ja aiempien vuosien neuvontatoimia. Asukkaiden yhteydenottojen kytkeminen suoraan neuvontaan on myös haastavaa ja kuvastaakin enemmän alan yleistä tilannetta. Palautetta ei kerätty suoraan asukkailta vuonna 2015, koska vuonna 2014 toteutettiin laajempi asukaskysely.

Palautetta kerättiin kaikista Pirkanmaan kunnista, joihin kiinteistökohtaista neuvontatyötä kohdennettiin vuonna 2015. Kunnilta kysyttiin sekä jätevesiin liittyvien yhteydenottojen että jätevesijärjestelmien saneeraukseen haettavien toimenpidelupien määrän muutosta verrattuna aiempiin vuosiin. Puoleen haastatelluista kunnista ei ollut tullut yhtään yhteydenottoa jätevesineuvonnan tiimoilta. Loppuihin kuntiin oli tullut muutama yksittäinen yhteydenotto asukkailta, joita neuvoja oli ohjeistanut vielä varmistamaan kunnan tulkinta asioista. Lisäksi muutama asukas oli muussa yhteydessä maininnut neuvojan käyneen. Toimenpidelupahakemusten vuosittaiset määrät kunnissa ovat pieniä ja neuvonnan aiheuttamaa lupamäärien kasvua ei ole havaittavissa.

Palautetta kerättiin myös niiltä suunnittelijoilta, joiden yhteystietoja hanke on neuvontakäynneillä asukkaille jakanut. Noin puolet suunnittelijoista kertoi yhteydenottojen ja suunnitelmatilauksen määrän pysyneen suunnilleen edellisvuotisella tasolla ja puolet töiden vähentyneen selkeästi. Useampi suunnittelija kertoi, että ei ollut tehnyt yhtään jätevesijärjestelmän suunnitelmaa koko vuoden aikana tai että suunnittelutyöt olivat olleet pääasiassa uudisrakentamiseen liittyviä. Eräs aktiivinen suunnittelija kertoi tehneensä vuonna 2014 vielä 80 suunnitelmaa ja vuonna 2015 vain 10. Suunnittelijat pitivät neuvontatyötä hyvänä ja tarpeellisena, mutta olivat turhautuneita lainsäädännön toistuvaan muuttamiseen. Useampi suunnittelija arveli, että ilman neuvontatyötä suunnittelutöiden kysyntä olisi ollut vieläkin vähäisempää.

6. KOKEMUKSET

Asukkaat suhtautuivat neuvontatyöhön ja neuvojiin pääsääntöisesti positiivisesti. Asukkaat pitivät tärkeinä neuvonnan maksuttomuutta ja puolueettomuutta. Monella asukkaalla neuvontakäynti vahvisti omia ajatuksia siitä, miten jätevesijärjestelmän saneeraus kannattaisi toteuttaa. Lisäksi asukkaille oli epäselvää, mistä tulisi lähteä liikkeelle ja siltä osin neuvonta selkeytti asioita.

Osa asukkaista olisi toivonut neuvontakäynneillä jo suunnittelutasoista tietoa mm. eri laitemerkkien eroista ja kustannusarviota saneeraustoimille. Asukkaiden oli vaikea ymmärtää, miksi jätevesisaneerauksen toteuttamiseen tarvitaan erillinen suunnitelma ja lupa kunnasta. Moni koki tämän rahan tuhlauksena ja koki, että osaa itse tehdä riittävät suunnitelmat. Rakentamisessa tarvittavat koneet ja maa-ainekset löytyivät usein omalta kylältä ja siksi asukkaat eivät kokeneet jätevesijärjestelmän uusimista ulkopuolista ohjausta vaativana työnä. Neuvontakäynneillä todettiin kuitenkin selkeästi, että itse suunnitelluissa ja toteutetuissa jätevesijärjestelmissä oli usein puutteita, esimerkiksi kenttä oli liian pieni, tuuletusputket puuttuivat, jako- ja/tai kokoomakaivo puuttui tai kentän maa-ainekset tai putkikaadot eivät olleet ohjeiden mukaiset.

Neuvontakäynnit osoittautuivatkin tarpeelliseksi myös järjestelmän jo uusineilla kiinteistöillä. Rakentamisvirheiden lisäksi järjestelmän seuranta ja hoitotoimet oli usein laiminlyöty. Järjestelmän mukana tulleet käyttö- ja huolto-ohjeet olivat kyllä tallessa, mutta niihin ei ollut tutustuttu. Osalla laitepuhdistamoista oli huoltosopimus. Pääasiassa asukkaat olivat tyytyväisiä huoltosopimukseen, mutta oli myös havaittavissa, että huoltosopimus entisestään passivoi asukkaan omaa intoa järjestelmän tarkkailuun ja hoitamiseen.

Neuvojat kiersivät myös muutamilla vapaa-ajanasunnoilla. Pääasiassa neuvontatarpeet olivat pieniä. Perinteiset kesämökit ovat vielä kovin vaatimattomasti varusteltuja ja muutostoimia ei juurikaan tarvita. Ympärivuotiseen loma-asumiseen rakennetut kiinteistöt sen sijaan ovat yleensä hyvin varusteltuja, mutta usein myös sen verran uusia tai ranta-alueella sijaitsevia, että jätevesiasiat olivat pääosin kunnossa tai neuvontatarvetta oli lähinnä pesuvesien käsittelyn osalta. Haasteellisin vapaa-ajanasumisen ryhmä ovat vanhat kotitalot, joissa on kyllä vesikalusteet, mutta ei käsittelyjärjestelmää ja kiinteistön käyttökin on hyvin satunnaista.

Neuvojat tekivät neuvontakäyntejä useissa eri kunnissa ja keskenään erilaisilla alueilla. Neuvontatyössä näkyi selkeästi eroja kuntien välillä. Kunnan toiminta heijastui asukkaiden suhtautumiseen jätevesienkäsittelyyn. Selkeimmin kuntien toimintakulttuurien ero näkyi tietojen luovuttamisen kieltämisen määrässä. Neuvojan arviolla järjestelmän toimivuudesta ei ollut ollenkaan niin suuri vaikutus tietojen kieltämiseen. Kuntien erilainen toimintakulttuuri näkyi myös eri jätevedenkäsittelymenetelmien yleisyydessä ja iässä.

Neuvontakäyntien toteuma jäi selkeästi huonommaksi kuin aiempina vuosina. Todennäköisesti tämä ainakin osaltaan johtuu asukkaiden kyllästymisestä asian jatkuvaan vattvomiseen. Moni myös odottaa mahdollisia muutoksia lainsäädäntöön ja kokeekin neuvontakäynnin ennen muutosten varmistumista turhana. Puhelimitse neuvontakäynnin peruvat mainitsivat usein syyksi jo kunnostetun jätevesijärjestelmän. Osa käynnin peruneista kertoi tietävänsä jo jätevesiasioista tarpeeksi ja koki käynnin siten tarpeettomaksi.

Yli puolet tarkastetuista vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä oli yli 25 vuotta vanhoja. Kiinteistöikäynneillä olikin nähtävissä, että saneeraustoimia väistämättä tarvitaan elinkaa-

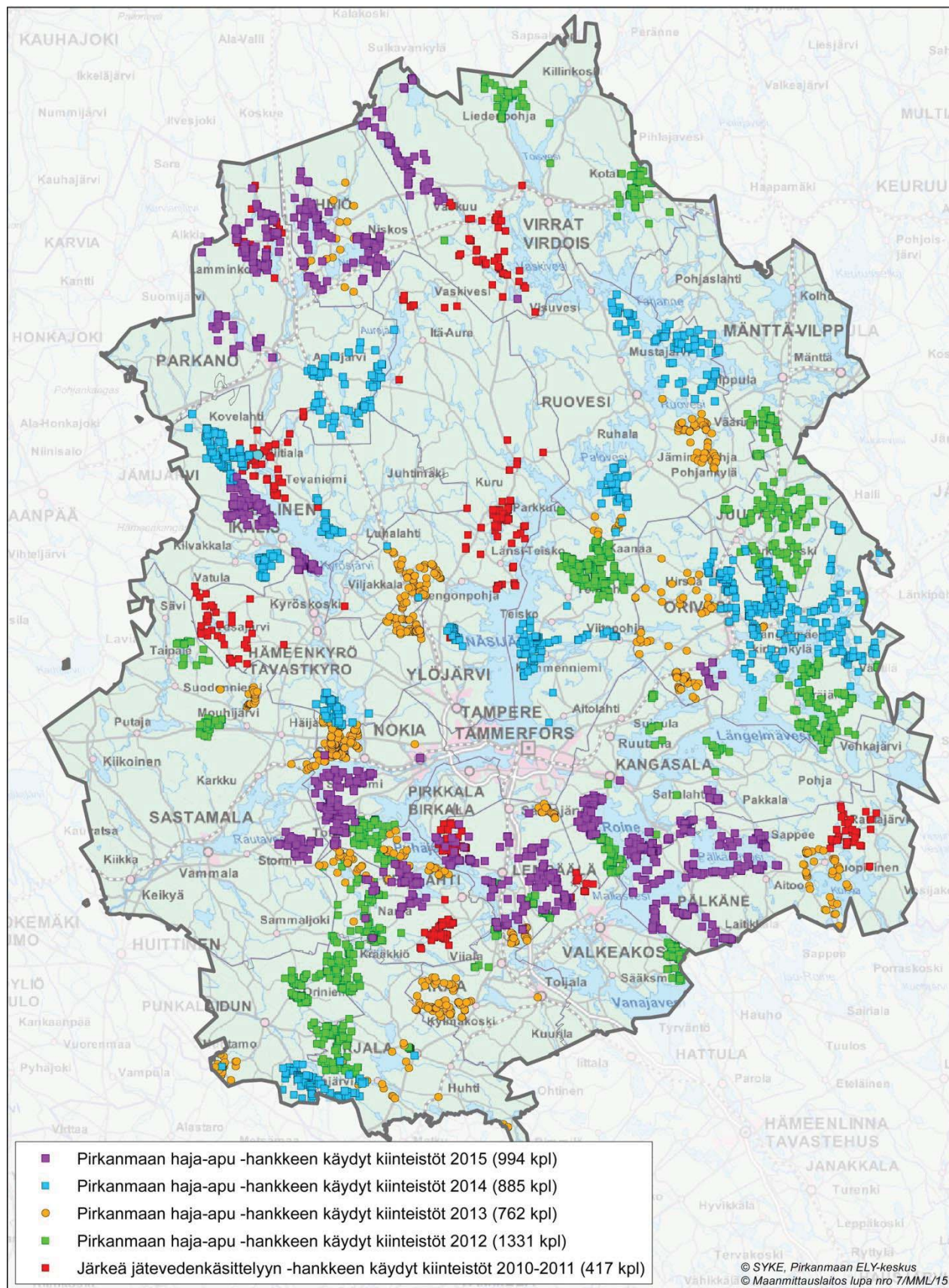
rensa loppupäässä oleviin järjestelmiin. Asukkaat kaipaisivat kiireesti selkeää viestiä, että mikä on jatkossa haja-asutusalueella vaadittava jätevedenkäsittelyn taso ja millä menetelmillä siihen päästään. Jos selkeitä ohjeita ei tule, on vaarana, että asukkaat saneeraavat järjestelmän nykyistä vastavaksi eivätkä tee puhdistustehoa parantavia muutostoimia. Jo nyt tuli vastaan kiinteistöjä, joissa vain saostussäiliöt oli uusittu ja uusi purkuputki kaivettu suoraan ojaan niin kuin aiemminkin oli. Kiinteistöillä oli myös jo ostettuja jätevesilaitteita pihassa, mutta niitä ei ollut asennettu, kun ei ollut varmuutta, että järjestelmä jatkosakin kelpaa viranomaiselle.

Asennoitumisessa jätevedenkäsittelyn tarvetta kohtaan oli nähtävissä kahtiajakautumista. Vanhempi sukupolvi ei niinkään nähnyt tarvetta jätevesien tehokkaammalle käsittelemiselle ja he tekevät vaadittavat remontit, jos lainsäädäntö näin vaatii. Nuorempi sukupolvi ymmärsi paremmin tarpeen jätevesien tehokkaammalle käsittelylle. Tässä ryhmässä remontteja jarrutti enemmän jätevesisaneerausten korkeana pidetty hinta. Valtaosa asukkaista on valmiita jätevesiremontin tekemään, kunhan he saavat varmuuden sen tarpeesta ja viranomaisten hyväksymistä käsittelymenetelmistä. Mikäli aikaraja saneerausten tekemiselle lainsäädännöstä poistetaan, lykkääntyy todennäköisesti monen remontinkin siihen asti, että järjestelmälle on sen huonon kunnon vuoksi pakko jotain tehdä tai kunnan viranomainen kehottaa asukasta toimimaan.

Yhteenveto KVVY:n jätevesineuvonnasta kunnittain Pirkanmaalla vuosina 2008-2015

Yhteenveto KVVY:n jätevesineuvonnasta vuosina 2008-2015			
	Yleis- ja kiinteistökohtainen neuvonta		
	Tilaisuutta kpl	hlö osallistunut	Kiinteistöä kpl
Akaa	2	45	86
Hämeenkyrö	7	226	143
Ikaalinen	5	160	308
Juupajoki	3	61	169
Kangasala	2	43	216
Kihniö	3	136	120
Lempäälä	3	91	248
Mänttä-Vilppula	2	54	47
Nokia	5	91	335
Orivesi	9	273	504
Parkano	6	190	201
Pirkkala	2	127	0
Punkalaidun	3	91	157
Pälkäne	9	217	240
Ruovesi	7	241	196
Sastamala	7	229	164
Tampere	25	1206	314
Urjala	4	118	213
Valkeakoski	5	141	76
Vesilahti	10	278	213
Virrat	9	223	223
Ylöjärvi	8	230	216
Yhteensä	136	4471	4389

Kartta KVVY:n jätevesineuvontakäyntien jakautumisesta kunnittain

Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista

Hankkeen julkaisemat tiedotteet		
Julkaisupäivä	Jakelu	Tiedotteen otsikko
18.5.2015	Hankkeen mediajakelu	Jätevesiviikko käynnistää neuvontakauden
21.5.2015	Sastamalan kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA SASTAMALAN VARPEEN JA MASON ALUEELLA 22.5.
25.5.2015	Kangasalan kunta	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKOI KANGASALLA VIIKOLLA 21
29.5.2015	Sydän-Hämeen lehti	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKOI KANGASALLA JA PÄLKÄNEELLÄ
4.6.2015	Nokian Kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA NOKIAN SARKOLAN ALUEELLA 4.6.
18.6.2015	Pälkäneen kunta	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA PÄLKÄNEELLÄ HEINÄKUUSSA
1.7.2015	Ylä-Satakunta, kunnat	MAKSUTONTA JÄTEVESINEUVONTAA KESÄLLÄ PARKANOSSA JA SYKSYLLÄ KIHNIÖSSÄ
16.7.2015	Ikaalisten kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA KOLKON, MYLLYKARTUN JA KARTUN KYLISSÄ 16.7.2015
14.8.2015	Vesilahti-Lempäälän sanomat	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA LEMPÄÄLÄN JA VESILAHDEN KUNNISSA ELOKUUSSA
25.8.2015	Ylä-Satakunta, kunnat	MAKSUTONTA JÄTEVESINEUVONTAA SYKSYLLÄ KIHNIÖSSÄ
7.9.2015	Virtain Kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA KURJENKYLÄSSÄ 8.9.2015 ALKAEN
27.11.2015	Hankkeen mediajakelu	VANHENEVAT JÄTEVESIJÄRJESTELMÄT TARVITSEVAT KUNNOSTUSTA
Hankkeesta tehdyt lehtijutut		
Julkaisupäivä	Lehti/Radio/Muu kanava	Lehtijutun otsikko/Radio-ohjelma/Muu
18.5.2015	Tampereen radio	Lyhyt sähkö neuvonnan aloittamisesta
20.5.2015	Aamulehti	Jätevesineuvojat tekevät kotikäyntejä
2.6.2015	Kangasalan sanomat	Jätevesijärjestelmän kunnossapito kuuluu osana kiinteistöhoitoon
Kesälehti	Sydän-Hämeen lehti	Vain joka kolmas jätevesijärjestelmä toimii hyvin
4.6.2015	Nokian Kaupunki	Maksutonta jätevesineuvontaa Sarkolan alueella
15.6.2015	Nokian uutiset	Jätevesineuvoja auttaa Sarkolassa
4.7.2015	Ylä-Satakunta	
14.7.2015	Pohjois-Satakunta	Kolkon, Myllykartun ja Kartun asukkaita neuvotaan jätevesiasioissa
2.9.2015	Lempäälän-Vesilahden sanomat	Maksutonta jätevesineuvontaa
10.9.2015	Suomen Selänsanomat	Jätevesineuvonta alkaa Virtain Kurjenkylässä
Hankkeen julkaisemat juttuvinkit		
Julkaisupäivä	Jakelu	Juttuvinkin otsikko
18.5.2015	Hankkeen mediajakelu	Toimiva jätevesijärjestelmä pitää lähiympäristön puhtaana
18.5.2015	Hankkeen mediajakelu	Mökin varustelutaso ohjaa jätevesien käsittelyjärjestelmän valinnassa

Hankkeen tekemät roll-upit

JÄRJESTELMÄT TOIMIVIKSI!

Jätevesien kiinteistökohtaiseen käsittelyyn on monia vaihtoehtoja. Toimiva järjestelmä lisää asumismukavuutta ja pitää lähiympäristön puhtaana.

Maaperäkäsittelyssä jätevesi puhdistuu kulkeutuessaan suodatinhiekän läpi.

Kiinteistön vessa- ja pesuvedet voidaan käsitellä myös erillisissä järjestelmissä. Kuivakäymälästä ravinteet saadaan käyttöön omalle pihalle!

Laitepuhdistamossa puhdistuminen tapahtuu aktiivilietteessä tai suodinmateriaalissa.

KVYY
www.kvvy.fi
Työtä puhtaamman ympäristön puolesta

MÖKKIVEDET KUNTOON!

Mökin jätevesiratkaisut tehdään varustelutason mukaan. Vesikalusteettomien mökkien vähäiset pesuvedet voi imeyttää maahan tai puhdistaa pesuvisuodattimessa.

Vesikalusteellisilla mökeillä jätevesiratkaisut ovat samoja kuin vakituksessa asumisessa. Epäsäännöllinen käyttö tekee suunnittelun haastavammaksi.

Mökillä kannattaa suosia kuivakäymälää, jolloin ravinteet saadaan käyttöön omalle pihalle. Käyttötarpeita vastaava laitemalli ja toimiva ilmanvaihto takaavat käyttömukavuuden.

KVYY
www.kvvy.fi
Työtä puhtaamman ympäristön puolesta

HOIDETTU JÄRJESTELMÄ TOIMII!

Jätevesijärjestelmä on osa kiinteistönhoitoa. Hyvin suunnitellun, oikein rakennetun ja säännöllisesti hoidetun järjestelmän käyttöikä on 15-25 vuotta.

Lietteiden säännöllinen tyhjentäminen ja järjestelmän hoitaminen laitevalmistajan ohjeiden mukaisesti on edellytys järjestelmän pitkälle käyttöiälle!

ARVIOI JÄTEVESIJÄRJESTELMÄN TOIMINTAKUNTOA:

- Haistele, onko järjestelmän lähellä voimakasta hajua eli toimiiko tuuletus
- Tutki järjestelmän rakenteiden kuntoa ja varmistu, että vuotoja tai routavaurioita ei ole
- Tutki puhdistusprosessin toimivuutta laitevalmistajan ohjeiden mukaisesti
- Seuraa järjestelmän purkuveden laatua
- Seuraa hoito- ja huoltotoimien säännöllisyyttä ja selvitä mahdollisten muutosten syy

KVYY
www.kvvy.fi
Työtä puhtaamman ympäristön puolesta

Etunimi Sukunimi
Lähiosoite
Postinumero Toimipaikka

Hyvä kiinteistönhaltija,

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) tekee jätevesineuvontaa asuinalueellanne. Jätevesineuvoja kiertää alueen vakituisesti asutuilla kiinteistöillä ja pyynnöstä myös kesämökeillä. Neuvoja arvioi, tarvitseeko kiinteistön nykyinen jätevesijärjestelmä kunnostusta ja kertoo mahdollisesti tarvittavista saneeraustoimista. Neuvoja opastaa myös uusien järjestelmien hoito- ja huoltotoimenpiteissä.

Neuvontatyö on valtion rahoittamaa ja asukkaille **vapaaehtoista** ja **maksutonta**. Neuvontatyön toteuttaja KVVY ry ei ole viranomainen ja käynnin tavoite on neuvonnallinen. Neuvonta-alueet ovat kunnan valitsemia ja osoitetiedot kuntien toimittamia. Kiinteistökäynnillä kerätyt vesihuoltotiedot luovutetaan viranomaisille vain kiinteistönomistajan luvalla.

Jätevesineuvoja tulee kiinteistölle Sakokaivontie 321, ti 15.5. klo 9-12 välillä

(käynti kestää vajaan tunnin)

Kiinteistökäynti edellyttää kiinteistönomistajan tai hänen edustajansa paikalla oloa. Neuvontakäyntiä varten on hyvä etsiä valmiiksi jätevesijärjestelmän selvityslomake. Voitte tarvittaessa täyttää myös kirjeen mukana lähetetyn selvityslomakkeen.

Mikäli ehdotettu ajankohta ei sovi, voitte varata uuden ajan neuvojalta. Jos neuvoja ei vastaa puhelimeen, hän on todennäköisesti neuvontakäynnillä. Jättäkää viesti vastaajaan yhteystiedoillanne tai lähettäkää tekstiviesti, niin neuvoja palaa asiaan vapauduttuaan.

Terveisin,

Jätevesineuvoja
Elli Osaaja
p. 050 5749 123

HUOM! Kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät ovat hyvin vakiintuneita ja lainsäädännön mahdollinen muuttaminen tuskin tuo uusia menetelmiä markkinoille. Neuvontakäynti tarjoaa hyvän mahdollisuuden arvioida nykyinen järjestelmä ja keskustella mahdollisista saneeraustarpeista puolueettoman asiantuntijan kanssa. Laitetaan yhdessä kotinurkat kuntoon!

Kiinteistökohtainen jätevesineuvontakäynti
Hanketiedot

Neuvoja: _____

Käyntipäivä: _____

Kunta: _____

Kiinteistön yhteystiedot

Kenen kanssa juteltu: _____

Katuosoite: _____

Postiosoite: _____

Kiinteistön jätevesijärjestelmä
Vessavesijärjestelmän rakentamivuosi:

- 2010-luku
- 2000-luku
- 1990-luku
- 1980-luku
- 1970-luku
- 1960-luku
- Vanhempi
- Ei järjestelmää
- Ei pysty arvioimaan

Käymäläjärjestelmä
Vesivessa

Mihin WC-vedet johdetaan

- Umpisäiliö
- Pelkät saostussäiliöt
- Saostussäiliöt + jokin muu
- Imeyttämö
- Maasuodattamo
- Laitepuhdistamo
- Ei vesikäymälää

Muista keskustella myös järjestelmän purkupaikasta asukkaallaan kanssa
Kuivakäymälä

- Ulkokuuusi
- Sisäkuivakäymälä
- Ei kuivakäymälää

Kuivakäymälän toimivuus, tuotosten jatkokäsittely ja nesteiden johtaminen:

Varmista käymälätuotosten asianmukainen kompostointi sekä käymälän ilmanvaihto ja nesteiden käsittely
Kiinteistön jätevesijärjestelmä
Pesuvesijärjestelmän rakentamivuosi:

- 2010-luku
- 2000-luku
- 1990-luku
- 1980-luku
- 1970-luku
- 1960-luku
- Vanhempi
- Sama mustien vesien kanssa
- Ei järjestelmää
- Ei pysty arvioimaan

Pesuvesien käsittelyjärjestelmä
Asetuksen velvoittavan tason pesuvedet

Mihin pesuvedet johdetaan?

- Samaan vessavesien kanssa
- Umpisäiliö
- Pelkät saostussäiliöt
- Saostussäiliöt + jokin muu
- Yksinkertainen imeytys
- Pesuvesisuodatin
- Imeyttämö
- Maasuodattamo
- Laitepuhdistamo
- Ei järjestelmää
- Vähäiset vedet

Vähäiset vedet

Mihin jätevedet päätyvät?

- Ei järjestelmää
- Yksinkertainen imeytys
- Vesistöön
- Pesuvesisuodatin
- Sakosäiliö(t)
- Ei vähäisiä vesiä
- Samaan kiinteistön asetuksen mukaisten vesien kanssa

Säiliöiden tyhjennys

Kuinka usein tyhjentää säiliöt?

- Ei tyhjenetä
- Harvemmin kuin kerran vuodessa
- 1 krt/v
- 2 krt/v
- 3-5 krt/v
- 6 krt/v tai useammin

 Säiliöiden tyhjennys (*pelkät mustat tai mustat+harm. yhd.*)

- Peltolevitys
- Jätevedenpuhdistamo
- Omatoiminen tyhjennys
- Ei tiedä / Ei tyhjenetä / Jokin muu

 Säiliöiden tyhjennys (*harmaat*)

- Peltolevitys
- Jätevedenpuhdistamo
- Omatoiminen tyhjennys
- Ei tiedä / Ei tyhjenetä / Jokin muu
- Harmaat mustien kanssa samaan

Säiliöt tyhjentää: _____

Onko asukkaalle annettu kalkkistabilointiohje?

- Kyllä
- Ei
- Ei kesk./Ei tarv.

Kiinteistön perustiedot

Täyttyykö ikävapautuksen edellytykset:

-
- Kyllä
-
- Ei
-
- Ei selv.

Huomioi kiinteistön omistussuhteet
Kiinteistön sijaintitiedot

Etäisyys naapuriin alle 100 metriä:

-
- Kyllä
-
- Ei

Etäisyys rantaan alle 100 metriä:

-
- Kyllä
-
- Ei

Pohjavesialueella:

-
- Kyllä
-
- Ei

Muu erityisalue, mikä? _____

Kiinteistön käyttötiedot

Kiinteistön käyttötapa:

-
- Vakituisesti asuttu kiinteistö
-
-
- Vapaa-ajan asuminen
-
-
- Kesäasuminen
-
-
- Muu
-
- mikä _____

Montako henkilöä keskimäärin? _____ kpl

Talousvesi

Talousveden lähde:

-
- Rengaskaivo
-
-
- Porakaivo
-
-
- Lähde
-
-
- Osuuskunta
-
-
- Kunnan verkosto
-
-
- Järvi
-
-
- Tuodaan muualta

Vapaa-ajan asunnot ja kesämökkit
Selvitä:
-Kuinka paljon kiinteistöä käytetään vuodessa
-Onko tiskikonetta, pyykkikonetta, suihkua tai
lämminviesivaraajaa (tilavuus?)
-Onko tulossa lisää vesikalusteita
Järjestelmän sijainti tontilla
Kerro asukkaalle, onko järjestelmän sijainti ok eli kannattaako uusi järjestelmä rakentaa samaan paikkaan
Jätevesidokumentit
Varmista, onko kiinteistöllä jätevesiselvitys, järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet ja kirjataan hoitotoimet käyttöpäiväkirjaan
Johtopäätökset jätevesijärjestelmästä

Mustat + harmaat samaan järjestelmään

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Erillisviemärointi
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida

Mustat erikseen

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Ei mustia vesiä / kaikki jv:t samaan järj.
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida

Harmaat erikseen

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Vähäiset vedet
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida
-
-
- Kaikki jätevedet samaan järjestelmään

Koska aikoo uusia?

-
- Ei uusimistarvetta
-
-
- Akuutti uusimistarve
-
-
- Siirtymäajan puitteissa
-
-
- Siirtymäajan päättymisen jälkeen
-
-
- Hakee lykkäystä
-
-
- Ikään perustuva lykkäys

Mitä suositeltu?

-
- Maaperäkäsittely kaikille jätevesille
-
-
- WC:n vaihto kuivakäymäläksi
-
-
- Umpisäiliö kaikille j-vesille
-
-
- Umpisäiliö vessavesille
-
-
- Maaperäkäsittely pesuvesille
-
-
- Pesuvesisuodatin
-
-
- Laitepuhdistamo
-
-
-
- Ei tarvetta toimille
-
-
-
- Fosforinpoiston tehostaminen
-
-
- Hälyttimen lisääminen umpisäiliöön
-
-
- Saostussäiliöiden kunnostus
-
-
- Huoltotoimenpiteitä

Lisätiedot:

Luvat

Saako kiinteistökäynnin tiedot luovuttaa kunnalle?

-
- Saa luovuttaa
-
- Vain yhteenveto

Neuvontakäynnillä tehty arvio kiinteistön jätevesijärjestelmästä

Arvion tehnyt jätevesineuvoja	Kiinteistökäynnin päivämäärä
-------------------------------	------------------------------

Kiinteistön osoite	Henkilö, jonka kanssa keskusteltu
--------------------	-----------------------------------

	Jätevesijärjestelmä ei täytä jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksia ja se on <u>uusittava 15.3.2018 mennessä</u> . Ennen kunnostustöiden aloittamista tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen ja kunnostustöiden laajuuden selvittämiseksi. Toimenpidelupaa vaativien muutostöiden suunnittelussa kannattaa käyttää asiantuntevaa suunnittelijaa.
	Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:
	Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa. Järjestelmää tulee tarkkailla ja huoltaa, jotta puhdistusteho pysyy yllä. Järjestelmän ikääntyessä tai kiinteistön käytön muuttuessa tulee järjestelmän toimivuus arvioida uudelleen.
	☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen eikä sitä koske jätevesiasetuksen (209/2011) puhdistusvaatimukset. Vedenkäytön tai varustetason muuttuessa tulee nykyisen järjestelmän riittävyttä tarkastella uudelleen.
	☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksista ympäristönsuojelulain (527/2014) ikävapautukseen perustuen.

Lisätiedot/ohjeet:

Arvio perustuu järjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun. Lopullinen järjestelmävalinta tehdään suunnitteluvaiheessa.

Lisätietoja jätevesiasioista:

xx kunnan ympäristösihteeri xx puh. xx

xx kunnan rakennustarkastaja xx puh. xx

Jätevesiosaaajien yhteystietoja www.kvvy.fi/jatevesi →Osaajia

Viranomaistietoa jätevesistä www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Ohje jätevesijärjestelmän arvioinnin kriteereistä

	<p>Olemassa oleva järjestelmä vaatii suurempia kunnostus-/uusimistöitä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko jätevesijärjestelmän uusiminen - Vuotavan umpisäiliön uusiminen - Maaperäkäsittelykentän rakentaminen pesuvesille tai kaikille vesille
	<p>Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fosforinpoiston lisääminen - Ylitäytönhälytin umpisäiliöön - Saostussäiliöiden kunnostus, kansien uusiminen - Isompien routavaurioiden korjaaminen, tuuletuksen tehostaminen
	<p>Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laitepuhdistamo - Maaperäkäsittelykenttä, jossa tuuletusputket, oikeat maa-ainekset ja kenttä ei ole tukossa - Tiivis umpisäiliö (esim. tyhjennysväli on tasainen ja useamman kerran vuodessa) ja asianmukainen käsittely pesuvesille - Jos järjestelmä on rakennettu ilman lupaa, mainitaan lupatarve lisätietoihin
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen <ul style="list-style-type: none"> - Kantovesi (ei vesikalusteita) ja kuivakäymälä - Pesuvesi lämmitetään padassa, ei suihkua - Jos rajatapaus, onko vedenkäyttö vähäistä, rasti punaiseen ja lisätietoihin ohje, että täytyy varmistaa kunnan kanta ☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesisaneerauksesta ikävapautukseen perustuen <ul style="list-style-type: none"> - kiinteistöllä asuva (t) omistaja(t) on täyttänyt 68 vuotta 9.3.2011 mennessä. - Jos omistajista osa asuu muualla tai ovat nuorempia, ohjeistetaan lykkäyksenhakumahdollisuudesta ja kirjoitetaan lisätietoihin perustelut, miksi ei ole oikeutettu ikävapautukseen

Lisätiedot/ohjeet

Jos uusittava kokonaan (punainen):

- Ohjeistusta rakennushankkeen aloittamisesta (yhteydenotto kuntaan, suunnittelijan hankkiminen, toimenpidelupa/-ilmoitus)

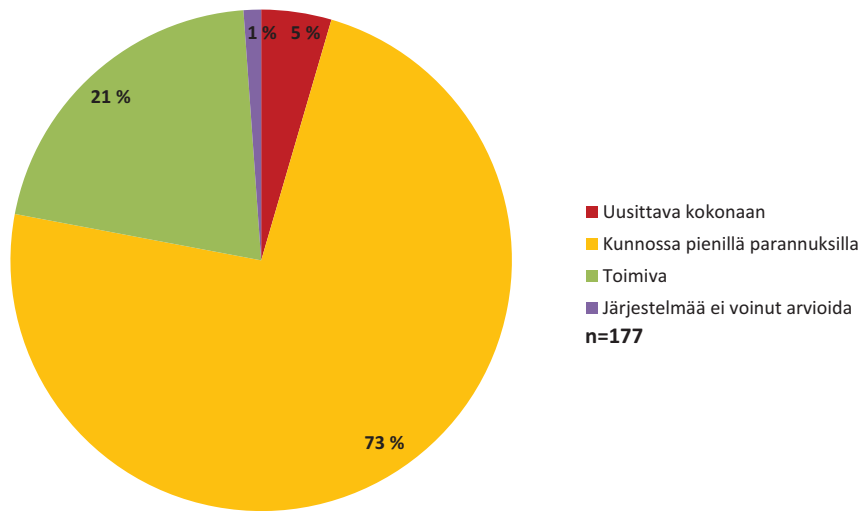
Jos asetuksen mukainen järjestelmä (vihreä):

- Ohjeita hoito- ja huoltotoimista; tuuletusputkien korjaaminen (suojahattu puuttuu, putket vinossa, putki katkennut jne.), kasvien poisto kentän päältä/läheisyydestä
- Lietteiden laskeutuvuuskokeen tekemisen ohjeistus ja purkupaikan seuranta

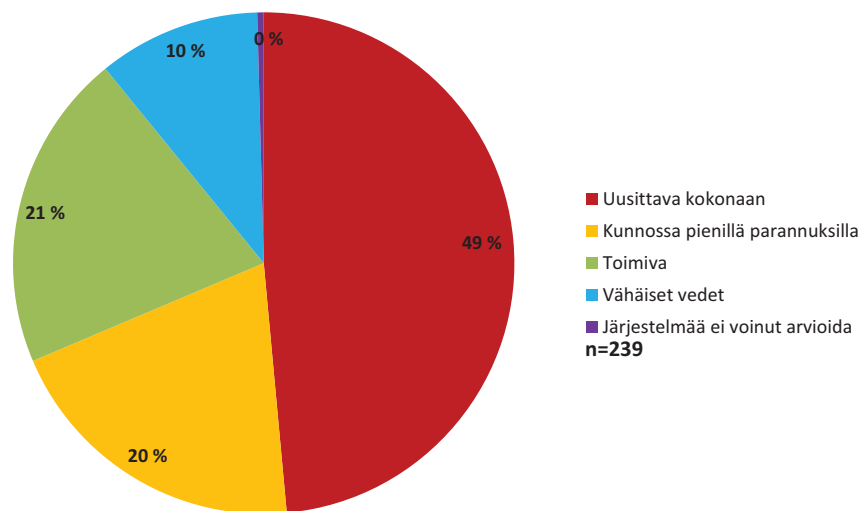
Vähäiset vesimäärät:

- Vaikka kyseessä on vain vähäiset vedet, jotain parannustarpeita voi olla. Ohjeet parannustoimista kirjoitetaan lisätietoihin.

Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta

Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen pelkkien mustien vesien käsittelyjärjestelmien uusimistarpeesta. Järjestelmistä 166 kpl oli umpisäiliöitä ja loput pääasiassa pelkkään saostussäiliökäsittelyyn perustuvia järjestelmiä.

Neuvojen arvio pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmien uusimistarpeesta. Vajaa puolet järjestelmistä oli nykymuotoisia maaperäkäsittelyitä ja loput pääasiassa pelkkään saostussäiliökäsittelyyn perustuvia järjestelmiä ja vähäisten vesien järjestelmiä.

Yhteenveto kiinteistöjen nykyisistä jätevesijärjestelmistä

Luokittelu Suomen ympäristökeskuksen pohjalle

Neuvontakäyntejä tehtiin yhteensä 994 kpl (toteuma 58 %)

Huom! Yhteenvedosta puuttuu 9 erikoiskohdetta (tuotantotila, majoitustoiminta, asumaton yms.)

Kahden vakituisesti asutun kiinteistön järjestelmää ei voitu arvioida

Järjestelmä, jossa kaikki jätevedet käsitellään yhdessä (sis. vesi-wc)

	Vakituinen asutus KPL kiinteistöjä	Vapaa-ajan asutus KPL kiinteistöjä
Saostussäiliö (1, 2 tai 3-osastoinen), joiden jälkeen ei muuta käsittelyä	316	14
Muu (järjestelmä joka ei ole riittävä)	143	4
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	459	18
Vanha maaperäkäsittely	62	2
Muu (pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu)	22	1
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	84	3
Toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	84	0
Toimiva ja riittävä laitepuhdistamo	53	2
Kaikki jätevedet umpisäiliöön	5	0
Muu (järjestelmä kunnossa)	0	1
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	142	3
Neuvottuja kiinteistöjä	685	24
Ikävapautettujen kiinteistöjen määrä	80	-
Yhteensä	685	24

**Järjestelmä, jossa wc-vedet ja muut jätevedet käsitellään erikseen tai wc-
vesiä ei ole**

	Vakituinen asutus KPL kiinteistöjä	Vapaa-ajan asutus KPL kiinteistöjä
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	117	9
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	68	4
Umpisäiliö + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	20	2
Umpisäiliö + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	2	0
Umpisäiliö + muu riittävä käsittely	0	0
Kuivakäymä + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	3	0
Kuivakäymä + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	1	2
Kuivakäymälä + muu riittävä käsittely	0	0
Muu (järjestelmä kunnossa)	1	0
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	27	4
Jäteveden määrä vähäinen - yhteensä	25	20
Neuvottuja kiinteistöjä	237	37
Ikävapautetut kiinteistöt	25	-
Yhteensä	237	37